

Sygn. akt *XVII AmE 256/20*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Małgorzata Perdion-Kalicka
Protokolant –	st.sekr.sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 7 października 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **Syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 10 października 2019 r.

Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że w punkcie 1 sentencji decyzji orzeka, iż to (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., a nie Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., dopuścił się naruszenia, opisanego w tym punkcie decyzji;
2. w pozostałym zakresie oddala odwołanie;
3. zanosí wzajemnie między stronami koszty postępowania w sprawie.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt *XVII AmE 256/20*

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 października 2019 r., znak: (...), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej: p.e.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924), oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 p.e. po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej syndykowi masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W. orzekł, że:

1. syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W. w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w W., przy ul. (...) naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i

poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył syndykowi masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W. karę pieniężną w kwocie 23 669 zł (decyzja, k. 5-11v).

Odwołanie od tej decyzji wniósł syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W., wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji. Powód zarzucił decyzji naruszenie:

1) art. 145 w zw. z art. 144 ustawy z 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 223 z późn. zm.), tj. niedopuszczalność wydania decyzji w trybie niniejszego postępowania;

2) art. 144 i art. 145 ustawy Prawo upadłościowe przez wskazanie w decyzji syndyka, jako osoby winnej popełnienia zarzucanego w decyzji czynu;

3) art. 145 i art. 342 ustawy Prawo upadłościowe przez obciążenie karą pieniężną syndyka masy upadłości za zdarzenie mające miejsce przed dniem ogłoszenia upadłości (...) sp. z o.o.;

4) art. 144 ust. 1 i 2 w zw. z art. 160 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe przez przyjęcie, że postępowanie w niniejszej sprawie dotyczy mienia wchodzącego w skład masy upadłości.

(odwołanie, k. 12-14).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz Prezesa URE zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (odpowiedź na odwołanie, k. 36-40).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zajmowała się m. in. produkcją wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego. (k. odpis z KRS spółki (...) sp. z o.o., k. 16-22v akt adm.)

Postanowieniem z 14 stycznia 2019 r. Sąd ogłosił upadłość (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. (postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z 14 stycznia 2019 r., sygn. akt X GU 2449/18, KRS k. 22)

W dniu 25 stycznia 2013 r. spółka (...) zawarła z (...) S.A. „Umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej” na mocy której energia elektryczna musiała być dostarczana do obiektu, zlokalizowanego w W., przy ulicy (...). W załączniku nr 2 do ww. umowy ustalono moc umowną na 820 kW. W umowie nie ustalono mocy bezpiecznej (Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 25 stycznia 2013 r., k. 49-50 akt adm.; załącznik nr 2 do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej – warunki dostarczania i odbioru energii elektrycznej do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 25 stycznia 2013 r., k. 51-52 akt adm.).

Zgodnie z § 3 ust. 1 załącznika nr 2 do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 25 stycznia 2013 r. maksymalne ograniczenie poboru mocy elektrycznej, ujęte w planach wprowadzania ograniczeń, mogą być wprowadzone do wysokości mocy bezpiecznej. (załącznik nr 2 do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej – warunki dostarczania i odbioru energii elektrycznej do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 25 stycznia 2013 r., k. 51v akt adm.)

(...) S.A. pismem z 220 stycznia 2014 r., zawiadomił spółkę (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., że jej obiekt, zlokalizowany w W., przy ulicy (...) podlega planowi ograniczeń w poborze energii elektrycznej, obowiązującemu od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz przedstawił przedsiębiorcy tabelę dopuszczalnego poboru mocy w razie wprowadzenia takich ograniczeń. W planie ograniczeń moc bezpieczną przy 20 stopniu zasilania ustalono na 100 kW, zaś moc zamówioną na 820 kW. Pismo tej samej treści (...) S.A. przesłało powodowi w dniu 27 lipca 2014 r. (plan

dopuszczalnego poboru mocy elektrycznej z 20 stycznia 2014 r., k. 40 akt adm.; plan dopuszczalnego poboru mocy elektrycznej z 20 stycznia 2014 r., k. 55 akt adm.)

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: PSE), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d p.e. i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 p.e., PSE zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 p.e, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

Komunikaty o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów (fakty powszechnie znane, też znane Sądowi z urzędu.)

Spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie dostosowała się 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w W., przy ul. (...). Wartość przekroczenia przez odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 5,285875 (MW w godzinie), 11 sierpnia 2015 r. łącznie 2,004400 (MW w godzinie) oraz 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,599650 (MW w godzinie). Oznacza to, że we wskazanych dniach przekroczenie przez powoda dopuszczalnego poboru mocy wyniosło łącznie 7,8899250 MW w godzinie. (okoliczności bezsporne; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. w punkcie poboru: (...) W., ul. (...)”, k. 3-4 akt adm.)

W roku 2018 spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. uzyskała łączny przychód w wysokości(...) zł (rachunek zysków i strat spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. za 2018 r., k. 57-58 akt adm.)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebranych w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej. Powyżej przedstawiony stan faktyczny był bezsporny, a spór między stronami sprowadzał się do określenia podmiotu na który kara mogła zostać nałożona czy na samą spółkę czy też na syndyka masy upadłości spółki (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie jedynie w części, w jakiej powód kwestionował wskazanie syndyka w pkt. 1 sentencji decyzji, jako osoby winnej popełnienia zarzucanego w decyzji czynu.

Rozstrzygnięcie zostało oparte na następującym stanie prawnym:

W myśl art. **11 prawa energetycznego** w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (ust 1 pkt 4). Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust 3 pkt 1). Ograniczenia te (określone m.in. w ust. 3) podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust 4). Organem uprawnionym do kontroli stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (art. 11 ust pkt 5).

Stosownie do treści art. 11 ust 7 Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w przypadku wystąpienia zagrożeń m.in. bezpieczeństwa dostaw energii.

W myśl art. 11c ust 2 p.e. w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, **podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom** oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11 c ust 3 p.e.).

Istotny dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej jest także przepis art. 11d ust.1 p.e., który przewiduje, że w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje w szczególności następujące działania:

- 1) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej;
- 2) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej;
- 3) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną;
- 4) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerwania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze;
- 5) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym, przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości

pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń;

6) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania działań, o których mowa wyżej, użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, stosownie do treści art. 11d ust 2 p.e. są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej **operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej**, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 p.e.).

Zasadniczy dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej jest również art. 56 ust 1 pkt 3a p.e., stanowiący podstawę odpowiedzialności w sprawie niniejszej, w myśl którego karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Należy także zaznaczyć, że w oparciu o delegację ustawową, zawartą w art. 11 ust 6 p.e. wydane zostało 23 lipca 2007 roku przez Radę Ministrów Rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej powoływane jako Rozporządzenie). Określone w nim zostały: sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Dokonując subsumpcji opisanego stanu faktycznego do powołanych norm prawnych, Sąd doszedł do przekonania, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści przepisu art. 56 ust 1 pkt 3a p.e. (...) sp. z o.o. nie dostosował się bowiem do ograniczeń w poborze energii obowiązujących w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015r, czym dopuścił się naruszenia art. 11d ust 3 p.e. naruszenie tego obowiązku obwarowanej jest kara administracyjną określoną w art. 56 ust 3a p.e.

Powód nie kwestionował zasadniczo podstaw odpowiedzialności, wskazywał jednak, że adresatem decyzji powinna być (...) sp. z o.o., a nie Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o.

Zarzut powoda zasługuje na uwzględnienie w zakresie, w jakim odnosi się do podmiotu na którego mogła zostać nałożona kara pieniężna.

Zgodnie z treścią art. 144 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka lub przeciwko niemu.

Postępowanie w niniejszej sprawie mogło więc toczyć się jedynie z udziałem syndyka a nie upadłej spółki, gdyż kara administracyjna dotyczy masy upadłości, z racji powstania podstawy do obciążenia upadłego karą w okresie przed ogłoszeniem upadłości.

Skutkiem zastosowania zasady określonej w art. 144 prawa upadłościowego syndyk prowadzi postępowanie administracyjne w imieniu własnym, lecz nie na własny rachunek, ale w istocie na rzecz masy upadłości (na rzecz upadłego). Oczywiście jest przy tym, że treść powołanego przepisu nie dopuszcza, aby to upadły mógł być stroną czy to postępowania sądowego lub administracyjnego dotyczącego masy upadłości. Stroną postępowania dotyczącego masy upadłości może być wyłącznie syndyk. Oczywiście jest więc także, że to syndyk a nie upadły przedsiębiorca może być adresatem decyzji administracyjnej.

Nie sposób zgodzić się także z powodem co do konieczności zgłoszenia wierzytelności z tytułu kary administracyjnej Sędziemu komisarzowi i wpisania na listę wierzytelności, przed wydaniem decyzji administracyjnej w tym przedmiocie. Wierzytelność Skarbu Państwa z tytułu kar administracyjnych nakładanych przez Prezesa UKE nie jest bowiem skonkretyzowana przed wydaniem decyzji administracyjnej, gdyż to dopiero wydanie decyzji o nałożeniu kary kreuje po stronie przedsiębiorcy obowiązek jej zapłaty. Do czasu więc wydanie przez organ orzeczenia w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej wierzytelność z tego tytułu nie jest skonkretyzowana i nie może być zgłoszona na listę wierzytelności, gdyż decyzja Prezesa URE ma charakter konstytutywny. Należy przy tym podkreślić, że wysokość kary nie jest określona w ustawie w sposób kwotowy, ale jest kreowana właśnie orzeczeniem organu, z uwzględnieniem szczegółowych dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 56 ust 3 p.e. Ustawa prawo energetyczne określa jedynie górną granicę kary, jaką jest wartość 10 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w roku poprzedzającym nałożenie kary pieniężnej.

Wymiarowy charakter decyzji nie pozwala więc na zgłoszenie wierzytelności z tytułu nałożonej kary pieniężnej na listę wierzytelności przed jej faktycznym wymierzeniem decyzją administracyjną. Dopiero skonkretyzowana kara, orzeczona w decyzji, może być zgłoszona na listę wierzytelności. W związku z tym zarzut dotyczący braku dochodzenia przedmiotowej kary w drodze zgłoszenia wierzytelności na listę był chybiony.

Przy czym oczywiste jest, że kara pieniężna nałożona na syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. powinna być egzekwowana ze środków masy upadłości, podobnie jak inne wierzytelności publicznoprawne i prywatnoprawne wobec upadłego przedsiębiorcy. Nie jest natomiast orzeczona kara, mimo że formalnie nałożona na syndyka masy upadłości, kosztem postępowania lub innym zobowiązaniem masy upadłości, o jakich mowa w art. 230 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego. Wprawdzie orzeczenie kreujące karę zapadło po ogłoszeniu upadłości, ale jest konsekwencją zachowania dłużnika sprzed ogłoszenia upadłości.

Zdaniem Sądu koszty i inne zobowiązania masy upadłości, o których mowa w art. 230 pr. up. dotyczą tylko tych zobowiązań masy upadłości, które przypadają za czas po ogłoszeniu upadłości. Nie są kosztami postępowania te zobowiązania masy upadłości, które by powstały i obciążały dłużnika nawet pomimo braku ogłoszenia upadłości. Jak przyjmuje się w doktrynie w kategorii tej nie mieszczą się więc zobowiązania, które wprawdzie powstają po ogłoszeniu upadłości, ale nie są związane bezpośrednio z likwidacją masy upadłości i dążeniem do osiągnięcia głównego celu postępowania upadłościowego, jakim jest zaspokojenie wierzycieli (tak A. Hrycaj [w:] Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe System Prawa Handlowego tom 6, 2020r).

Słuszny okazał się natomiast zarzut odwołującego odnoszący się do pkt 1. Decyzji, w którym organ orzekł, że to syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. dopuścił się naruszenia prawa energetycznego i nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu błędnie zostało określone w decyzji, że to syndyk naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Niewątpliwie było w sprawie, że w okresie, kiedy doszło do naruszenia ww. ograniczeń upadłość nie była jeszcze ogłoszona, a więc i syndyk nie został ustanowiony. Niedostosowanie się do ograniczeń miało bowiem miejsce w dniach od 10 do 12 sierpnia 2015 r., natomiast ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. nastąpiło dopiero 14 stycznia 2019 r.

Zatem prawidłowo brzmiący pkt 1 decyzji powinien wskazywać (...) sp. z o.o. jako podmiot, który dopuścił się naruszenia opisanego w tym punkcie. Stwierdzenie, że to syndyk dopuścił się przedmiotowego naruszenia jest niezgodne z ustaleniami faktycznymi i tym samym błędne.

W tym stanie rzeczy Sąd doszedł do przekonania, że istniały podstawy prawne do zastosowania wobec powoda art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., skoro niewątpliwie było, że (...) sp. z o.o. nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii w dniach 10-12 sierpnia.

Należy przy tym nadmienić, że nakładana przez Prezesa URE kara pieniężna ma charakter obligatoryjny, gdyż powołany przepis nie ma charakteru uznaniowego lub warunkowego (karze pieniężnej podlega ten, kto...).

Stosownie do treści przepisu art. 56 ust. 3 p.e. wysokość kary pieniężnej, o której mowa m.in. w art. 56 ust 1 pkt 3a p.e., nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Zgodnie natomiast z art. 56 ust. 6 ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według art. 56 ust. 6a p.e. Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Przy ocenie stopnia szkodliwości czynu powoda istotny był charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w konsekwencji dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa i nietrudno sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych blackoutów, spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym obszarze kraju. Stąd eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie przekroczeń mocy (gdy wprowadzone są ograniczenia w jej poborze) przez wielu odbiorców jest tak konieczna. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru mocy przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia, które w ostateczności może jednak doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanych wyłączeń, niemniej jednak w takich sytuacjach nie sposób określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia. Dlatego z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy, należy przyjąć, że każde, nawet niewielkie przekroczenie mocy, nosi w sobie znaczny stopień szkodliwości. Tym samym w ocenie Sądu, w przypadku przekroczenia przez przedsiębiorcę poboru mocy nawet w nieznacznym zakresie, nie można uznać, że istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzania kary w oparciu o przepis art. 56 ust 6a p.e., gdyż stopień szkodliwości nie jest znikomy.

Dla ustalenia stopnia szkodliwości czynu, Sąd posłużył się sposobem weryfikacji tego stopnia wypracowanym w prawie karnym. Jak bowiem orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 15 października 2014 r., w sprawie III SK 47/13, z którego tezą Sąd w składzie niniejszym się zgadza, skoro prawodawca posłużył się w art. 56 ust. 6a prawa energetycznego instytucją prawa karnego, a jednocześnie w prawie energetycznym nie dał wskazówek jakimi kryteriami należy się posługiwać dla oceny tej szkodliwości, to z uwagi na represyjny charakter kar pieniężnych przewidzianych w art. 56 prawa energetycznego, zasadne jest odwołanie się do art. 115 § 2 kodeksu karnego, który zawiera zamknięty katalog kryteriów oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu. Przepis ten nakazuje przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu brać pod uwagę:

- 1) rodzaj i charakter naruszonego dobra,
- 2) rozmiary wyrządzonej szkody,
- 3) sposób i okoliczności popełnienia czynu,
- 4) wagę naruszonych obowiązków,
- 5) postać zamiaru,
- 6) motywację sprawcy,
- 7) rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Jak ocenił Sąd Najwyższy w powołanym wyżej orzeczeniu „o stopniu społecznej szkodliwości mają decydować wyłącznie okoliczności związane z czynem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2011 r., IV KK 382/10), przy

czym podstawowe znaczenie dla określenia stopnia szkodliwości czynu mają rodzaj i charakter naruszonego dobra chronionego prawem, rozmiar wyrządzonej i grożącej szkody oraz zamiar i motywacja sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2011 r., IV KK 382/10). [...] Nie uwzględnia się więc okoliczności, które pojawiły się po popełnieniu czynu, ponieważ nie mieszczą się one w regulacji art. 115 § 2 KK.”

Odnosząc powyższe kryteria do oceny szkodliwości czynu przedsiębiorcy, Sąd, jak wyżej uznał, że zasadnicze znaczenia dla tej oceny ma rodzaj i charakter naruszonego dobra oraz waga naruszonych obowiązków, jak również rodzaj naruszonych reguł ostrożności, które w sprawie niniejszej jednoznacznie wskazują, że powód dopuścił się naruszenia dobra szczególnie chronionego przez prawo energetyczne i niezwykle ważkiego dla wszystkich dziedzin życia oraz gałęzi przemysłu, jakim jest bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego. Stabilna praca tego systemu, bez zakłóceń wynikających m.in z niedostosowania się niektórych odbiorców do wprowadzonych ograniczeń w poborze mocy, ma niezwykle znaczenie dla bezpieczeństwa, oraz życia i zdrowia ludzi.

Oceniając stopień zawinienia przedsiębiorcy, który jest istotny dla wymiaru kary, nie sposób abstrahować od faktu, że powód podlegał ograniczeniom w poborze energii elektrycznej przewidzianym dla niego indywidualnie w planie ograniczeń, który był mu corocznie przedstawiany i którego w momencie przedstawiania nie kwestionował, a który jednocześnie określał moc dla maksymalnego 20 stopnia ograniczenia poboru mocy, czego powód również nie zakwestionował.

W sprawie niniejszej w umowie przedsiębiorcy z przedsiębiorstwem energetycznym w ogóle nie został określony poziom mocy bezpiecznej, czyli takiej, która w razie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii jest, w myśl § 4 ust 4 pkt 1 w zw z § 9 pkt 3 Rozporządzenia, niezbędna odbiorcy dla zachowania bezpieczeństwa osób i urządzeń (tzw. ustalone minimum niepowodujące zagrożeń i zakłóceń, o jakich mowa w 3 ust 4 Rozporządzenia). Tym samym przedsiębiorca nie sprecyzował minimalnej wartości mocy, która jest mu niezbędna do zabezpieczenia podstawowych procesów, wynikających ze specyfiki prowadzonej działalności. Natomiast w planie ograniczeń, który przedsiębiorca otrzymał wraz z pismami z 20 stycznia 2014 r. i 27 lipca 2014 r., tj. w planie który obowiązywał przedsiębiorcę w okresie faktycznego wprowadzenia ograniczeń, moc bezpieczna została określona przez operatora na poziomie 100 kW, zaś moc zamówioną na 820 kW. (plan dopuszczalnego poboru mocy elektrycznej k. 40 i 55 akt adm.)

Przedsiębiorca nie zakwestionował przedstawionego mu planu ograniczeń. Wobec powyższego należy przyjąć, że przedsiębiorca zaakceptował wszystkie wartości prezentowane w planie ograniczeń na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., w tym wartość mocy minimalnej, która obowiązywała go przy wprowadzeniu 20 stopnia zasilania i do tych wielkości przedsiębiorca winien był się dostosować w momencie wprowadzenia ograniczeń. Oznacza to, że przedsiębiorca przy ograniczeniu dla 20 stopnia zasilania nie mógł korzystać z energii elektrycznej na wyższym poziomie niż ustalony w planie ograniczeń. Należy przy tym nadmienić, że PSE określając wprowadzane stopnie ograniczeń, odnosił się do z góry założonych w planach ograniczeń i możliwych według tych planów do osiągnięcia w skali kraju ograniczeń w poborze mocy, adekwatnych dla każdego ze stopni zasilania.

Okoliczności dotyczące mocy minimalnej powinny być zasadniczo każdorazowo ustalane przez odbiorcę i operatora, a operator winien tę moc dodatkowo, tak przy zawarciu umowy jak i ustalaniu planu ograniczeń weryfikować pod kątem dyspozycji § 9 pkt 3 w związku § 3 ust 4 Rozporządzenia, stosownie do których, moc bezpieczna jest mocą minimalną niepowodującą zagrożeń i zakłóceń takich jak:

- 1) zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych;
- 2) zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie:
 - a) bezpieczeństwa lub obronności państwa określonych w przepisach odrębnych,
 - b) opieki zdrowotnej,
 - c) telekomunikacji,

d) edukacji,

e) wydobywania paliw kopalnych ze złóż, ich przeróbki i dostarczania do odbiorców,

f) wytwarzania i dostarczania energii elektrycznej oraz ciepła do odbiorców,

g) ochrony środowiska.

Powyższe skłania do jedynej możliwej konstatacji, że to na odbiorcy ciąży obowiązek wykazania dystrybutorowi energii, że powyższe zagrożenia determinują określony poziom mocy bezpiecznej. Przy czym uprawnienie to może być realizowane najpóźniej na etapie ustalania planu ograniczeń, lub wcześniej przy okazji zawierania umowy i wartość ta nie może być później kontestowana, szczególnie w czasie wprowadzania ograniczeń, gdyż wypaczałoby to ideę zarządzania poziomem poboru mocy przez PSE lub Radę Ministrów, w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego.

Tymczasem przedsiębiorca nie kwestionował poziomu mocy bezpiecznej określonej w planie ograniczeń (moc dla 20 stopnia zasilania). Jeśli natomiast przedsiębiorca kwestionuje prawidłowość działania operatora w powyższym zakresie, to takie kwestie może ewentualnie podnosić w razie kierowania roszczeń do operatora systemu lub sprzedawcy energii.

Reasumując, fakt niewskazania w umowie wartości mocy bezpiecznej nie mógł mieć wpływu na ocenę stopnia niedostosowania się powoda do ograniczeń, gdyż przedsiębiorcę w każdych okolicznościach obowiązywał przedłożony mu plan ograniczeń na okres od 1 września 2014 roku do 31 sierpnia 2015 roku, który określał moc bezpieczną.

Niedostosowanie się odbiorcy do planu ograniczeń wskazuje, że powód swoim zachowaniem doprowadził do poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego. W tym kontekście szkodą było narażenie tego systemu na niebezpieczeństwo.

Odnosnie przekroczenia poboru mocy w odniesieniu do kolejnych godzin po wprowadzeniu ograniczeń w dniu 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r., to można przedsiębiorcy przypisać zawinione działanie, gdyż mimo wiedzy, że pobór mocy powinien ograniczyć do poziomu 100 kW, zdecydował się jednak na większy pobór energii, celem niedoprowadzenia do znacznych własnych strat majątkowych. Zatem można przyjąć, że przedsiębiorca przedłożył własną korzyść majątkową (uniknięcie strat) nad bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego. Jakkolwiek trudno wprost ważyć te wartości, to jednak w sytuacji gdy niedostosowanie się odbiorców do ograniczeń poboru mocy może prowadzić do blackautów, a więc i wyłączeń energii dla tych podmiotów, które z racji szczególnego znaczenia i charakteru działalności, ograniczeniom w poborze energii nie podlegają, należy stwierdzić, że powód przedłożył jednak mniej ważny własny interes ekonomiczny nad bezpieczeństwo wielu ludzi. Okoliczność powyższa nie może pozostać bez wpływu na wymiaru kary.

Sąd uznał za właściwy, przyjęty przez Prezesa URE, zasadniczy sposób ustalania podstawowej wysokości kary administracyjnej, który odnosi się do wielkości przekroczenia poboru mocy przez przedsiębiorcę i najwyższej ceny 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym (odnotowanej 7 stycznia 2016 roku), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10-31 sierpnia 2015 roku) tj. 1.500 zł. Przyjęcie tej ceny, jako najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej w podwojonej wysokości, z racji uznania, że kwota kary ma też stanowić sankcję dla przedsiębiorcy, a więc ostatecznie kwoty 3000 zł, znajduje zdaniem Sądu uzasadnienie w fakcie, że tak ustalona wartość ma być jednak dla przedsiębiorcy sankcją i stanowić ma dla niego odczuwalną dolegliwość, ale także ze względu na konieczność prewencyjnego oddziaływania kary, która poniżej pewnego minimum nie jest wystarczająco odstrasżająca. Iloczyn tych dwóch wartości po zaokrągleniu ($7,8899250 \text{ MW} \times 3.000 \text{ zł}$) to kwota 23.669,78 zł. Kara w tej wysokości w oczywisty sposób uwzględnia także możliwości finansowe przedsiębiorcy. Kara w tej wysokości, w relacji do przychodu przedsiębiorcy (ponad (...) zł), ma więc raczej wymiar symboliczny.

Przy czym w ocenie Sądu, zastosowana przez pozwanego reguła dla ustalania wartości kary jest adekwatna również dla odbiorców o różnych poziomach ustalonej mocy bezpiecznej i o różnych poziomach przekroczenia poboru tej mocy. Pobranie każdego MW energii elektrycznej przez odbiorcę ponad dopuszczalne minimum, wiązało się z koniecznością jej wyprodukowania w ilości odpowiedniej do pobieranych MW, pomimo ograniczeń w produkcji energii. Gdyby więc przedsiębiorcy przyszło nabyć każdy z pobranych, ponad dopuszczalną wielkość, MW energii na giełdzie towarowej energii, w sytuacji jej ograniczonej podaży, to oczywiste jest, że obciążenie finansowe dla każdego z przedsiębiorców byłoby adekwatne do faktycznego poboru. Zatem przedsiębiorca, którego zapotrzebowanie na energię elektryczną jest znacznie wyższe musiałby pokryć większe koszty jej nabycia niż ten który zużywa adekwatnie mniej tej energii, i tym samym jego przekroczenia poboru były, adekwatnie do mocy umownej i mocy bezpiecznej, odpowiednio niższe. Reguła wprowadzona przez Prezesa URE jako zasadniczy sposób szacowania wysokości kary, w ocenie Sądu odpowiada więc zasadom sprawiedliwości. Tak ustalona kara podlega oczywiście weryfikacji pod kątem reguł określonych w art. 56 ust 6 p.e. Przy czym można przyjąć, że kara, która jest ustalona w odniesieniu do rzeczywistego przekroczenia poboru mocy i która różnicuje poszczególnych przedsiębiorców właśnie z powodu zakresu przekroczonego poboru mocy, uwzględnia w pewnym zakresie stopień społecznej szkodliwości, chociaż zasadniczo w ocenie Sądu stopień ten jest zawsze wysoki bez względu na wielkość przekroczenia poboru mocy, z uwagi na rodzaj i charakter naruszonego dobra, jakim jest bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego.

Mając na uwadze, iż przedsiębiorca nie stosując się do wprowadzonych ograniczeń i dokonując przekroczenia maksymalnego poziomu poboru energii elektrycznej w sposób bezpośredni oddziałował negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju, Sąd nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących, które mogłyby wpłynąć na obniżenie i tak symbolicznie określonej wysokości kary pieniężnej, szczególnie, że skutkiem działania powoda mogło być wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego krajowego systemu elektroenergetycznego. Okoliczność, że powód, wobec ogłoszenia upadłości, zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, nie oznacza, że nałożona na niego kara nie może osiągnąć celu prewencyjnego, a także nie stanowi przesłanki do odstąpienia od nałożenia kary. Należy bowiem zaznaczyć, że prewencyjny cel nakładania kar na przedsiębiorców ma aspekt nie tylko indywidualny ale i ogólny. O ile indywidualny odnosi się wprost do ukaranego przedsiębiorcy i ma służyć zapobieganiu w przyszłości naruszania obowiązków przez tego konkretnego przedsiębiorcę, to prewencja ogólna ma wywrzeć skutek odstrasżający wobec innych przedsiębiorców i skłonić ich do przestrzegania przepisów prawa. Ten drugi cel prewencji może się nadal realizować mimo ogłoszenia upadłości powoda.

Mając na uwadze powyższe Sąd w oparciu o przepis art. 479⁵³ § 2 k.p.c. zmienił decyzję, w części, w ten sposób, że w pkt. 1 sentencji decyzji ustalił, iż (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w W., ul. (...) naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 p.e.

W pozostałym zakresie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. odwołanie jako niezasadne zostało oddalone. Zdaniem Sądu właściwe było bowiem nałożenie kary pieniężnej na syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w W..

Na podstawie art. 100 k.p.c. zniesiono wzajemnie koszty postępowania między stronami, co było podyktowane faktem, że każda ze stron uległa w pewnym zakresie swojemu żądaniu. Powód, gdyż jego żądanie było dalej idące i domagał się uchylecia decyzji, zaś pozwany, bo domagał się oddalenia odwołania w całości, gdy tymczasem Sąd oddalił je tylko w części.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)